

การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนเอกชน

The Development of School - Based - Management Model For Private School

ชญาณี ภัทรวารินทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน มีขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ โดยศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน 3) สร้างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น 4) ตรวจสอบรูปแบบ ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบ ใช้วิธีการสัมมนา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 5) ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบ

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเอกชน มีสภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ด้านหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 2) หลักการบริหารตนเอง 3) หลักการพัฒนาทั้งระบบ 4) หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 5) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 6) หลักการกระจายอำนาจ ส่วนความต้องการของโรงเรียนเอกชน ในการบริหารโรงเรียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ 1) ด้านหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 2) หลักการบริหารตนเอง 3) หลักการพัฒนาทั้งระบบ 4) หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 5) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 6) หลักการกระจายอำนาจ (2) รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่หนึ่ง วัตถุประสงค์ แนวคิด และหลักการของรูปแบบ ส่วนที่สอง องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยป้อนเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต/ผลลัพธ์ 4) ข้อมูลป้อนกลับ และ 5) สภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนที่สาม แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และส่วนที่สี่ เงื่อนไขความสำเร็จ

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนเอกชน

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

ABSTRACT

The purpose of this research were to (1) study the current status and needs of School-Based Management for Private School. (2) develop a School-Based Management Model for Private School. The research procedure consisted of 5 steps as follows : 1) Studied to determine the conceptual framework for the research by analyzing, synthesizing researches and related documents. 2) Analyzed current status and needs data of School-Based Management for Private School. 3) Constructed of School- Based Management Model for Private School based on current status and needs data through Priority Needs Index method 4) Validated the appropriateness and the feasibility of the model by experts judgment method through focus group seminar. 5) Adjusted and proposed the Model.

The research findings revealed that (1) Data related states of School-Based Management for Private School were at the high level. In the following orders 1) Transformation Leadership. 2) Self-Management. 3) Whole School Approach. 4) Check and Balance. 5) Participation. and 6) Decentralization. Data related needs of School-Based Management for Private School were at the highest level. In the following orders 1) Transformation Leadership. 2) Self-Management. 3) Whole School Approach. 4) Check and Balance. 5) Participation and 6) Decentralization. (2) The Model of School-Based Management for Private School which composed of 4 parts. 1) Purpose , Concept and Principles of model. 2) The components of School-Based Management Model for Private School were as followed Input, Process, Output/Outcome, Feedback and External environment. 3) Model Guidelines and 4) Conditions for Success.

Keyword : The development of model, School-Based-Management, Private School

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม การจัดการศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ให้มีความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการ มีการกำกับติดตามประเมิน

คุณภาพและมาตรฐานจากรัฐ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ตามมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การให้ประชาชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้กับสถานศึกษาให้มีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่ประกอบด้วย ผู้แทนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งให้การจัดการศึกษาของเอกชนมีคุณภาพมากขึ้นแต่จากการที่สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินผล การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัญหาที่ต้อง เร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และสานต่อในด้านการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารและจัดการศึกษา และการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมรวมทั้งการกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาแม้จะได้มีการออก กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจาย อำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 แล้ว แต่หน่วยปฏิบัติยังไม่มีความคล่องตัวใน การบริหารจัดการศึกษาเท่าที่ควร ส่วนการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาเอกชนยัง ไม่มีการขยายตัวเท่าที่ควร ในปีการศึกษา 2555 รัฐบาล ตั้งเป้าหมายให้โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียนเพิ่มขึ้นในสัดส่วน ร้อยละ 30 ซึ่งก็ไม่สามารถกระทำได้ สัดส่วนนักเรียน โรงเรียนเอกชนเปรียบเทียบกับโรงเรียนรัฐบาล พบว่า นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา มี เพียงร้อยละ 18.9 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 20.5 และ นักศึกษาเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนระดับอุดม ศึกษาเพียงร้อยละ 18.3 (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2556: ออนไลน์)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนก็เช่น เดียวกัน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 โรงเรียนเอกชนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการ บริหาร ทำหน้าที่บริหารจัดการโรงเรียน และสามารถ จัดการศึกษาได้ทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษาตามที่ กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและ มาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนใน ด้านการศึกษา แต่ถึงขณะนี้การดำเนินการตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่ม เดิม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติโรงเรียน เอกชน พ.ศ. 2550 ดังกล่าวก็ยังไม่มีความคืบหน้าใน ส่วนของการศึกษาเอกชน การดำเนินงานบางเรื่อง

ต้องอยู่ภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบางแห่งขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเอกชน อีกทั้งสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษาเอกชนยังขาดบทบาทที่ชัดเจน ทำให้ โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่เพียงแต่รับรู้ว่าการกระจาย อำนาจและการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ดี แต่ในทางปฏิบัติ โรงเรียนเอกชนยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง มากนัก ยังคงดำเนินการไปตามปกติเพราะยังไม่มี ความชัดเจนในทางปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคของโรงเรียน เอกชนที่เกิดขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจการบริหาร ปรากฏว่าผู้บริหารและครูจะยกประเด็นปัญหาด้าน บัณฑิต เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ครูไม่เพียงพอ ภาระ งานมาก รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ซึ่งสาเหตุมา จากโรงเรียนเอกชนยังมีความพร้อมในการบริหารจัดการน้อย ความพร้อมด้านวิชาการยังต้องพึ่งภาครัฐ ในขณะที่ภาครัฐก็มีงบประมาณจำกัด การดูแลโรงเรียน เอกชนด้านวิชาการไม่เพียงพอ ในด้านบุคลากร ครู โรงเรียนเอกชนส่วนหนึ่งได้รับเงินเดือนไม่เต็มวุฒิ และ หรือ ไม่มีบัญชีเงินเดือนที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้า ในอาชีพ จึงเป็นเหตุหนึ่งให้ครูเข้า-ออกบ่อยและลา ออกระหว่างปีการศึกษา การบริหารงานทั่วไปยังไม่เป็น ระบบ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2556 ออนไลน์) ดังนั้นการ นำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาเป็นหลักในการ บริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดคุณภาพ มีการกระจาย อำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยัง โรงเรียนโดยตรง ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ ความ รับผิดชอบ มีอิสระและมีความคล่องตัวในการตัดสินใจ ทั้ง 4 ด้าน โดยมีคณะกรรมการบริหารร่วมกันบริหารให้ เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จึงน่า จะเป็นทางเลือกหนึ่งที่โรงเรียนเอกชนจะพัฒนาการ บริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนมีความสนใจและตระหนัก ถึงความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่

รองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะศึกษารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยหรือไม่ และเพื่อจะได้นำรูปแบบดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับโรงเรียนเอกชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนเอกชนในระบบโรงเรียน ประเภทสามัญศึกษา (ทั่วไป) จำนวน 3,145 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนเอกชนจำนวน 355 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบกำหนดสัดส่วน (Proportionate) ใช้จังหวัดเป็นชั้นภูมิ ได้โรงเรียนในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนของจังหวัด โรงเรียนในกรุงเทพมหานครได้กลุ่มตัวอย่าง 81 โรงเรียน และในภูมิภาค

ได้กลุ่มตัวอย่าง 274 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เนื้อหา 2) แบบสอบถามความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา 3) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย และ 4) แบบประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ซึ่งเครื่องมือแต่ละประเภทใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นการกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการศึกษา สภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน โครงสร้างของแบบวิเคราะห์เอกสารประกอบด้วย ข้อมูลภายนอก (ประเภทของเอกสาร ปีที่พิมพ์ หน่วยงานหรือสำนักพิมพ์ สาขาวิชา) ข้อมูลภายใน (ชื่อผู้เขียนเอกสาร ประเด็นหลักของเอกสาร เนื้อหาสาระของเอกสารที่เชื่อมโยงกับทฤษฎี หรือผลการวิจัยอื่น จุดเน้นการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล) ข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำรูปแบบโดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหอสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ฐานข้อมูลทาง Internet และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน แล้วทำการศึกษา / วิเคราะห์ สรุปประเด็นและบันทึกข้อมูลในแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง และความตรงของเนื้อหา เพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

2. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 40 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1974: 161) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .80 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์คุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .981

3. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขแล้ว แบบสอบถามความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 355 โรงเรียน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแนวคิดของ Likert ซึ่งมีการแสดงความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 6 หลักการ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารตนเอง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หลักการพัฒนาทั้งระบบ และหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยยึดแนวคิด การกระจายอำนาจและบริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปรวมทั้ง กระบวนการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อขอหนังสืออนุญาตและขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

พร้อมแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างทั้งสิ้น 355 โรงเรียน โดยใช้วิธีจัดส่งทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างโดยตรงเพื่อให้จัดเก็บข้อมูลส่งคืนทางไปรษณีย์ที่ผู้วิจัยสอดซองจดหมายติดแสตมป์ไปให้ สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้ส่งคืนทางไปรษณีย์ตามเวลาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยติดตามทางโทรศัพท์อีกครั้งหนึ่งเพื่อขอให้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการบริหารโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน

การดำเนินการวิจัยในขั้นนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. นำผลการวิจัยในขั้นตอนการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน

2. ดำเนินการร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยใช้แนวคิดของ Lunenberg and Ornstein ที่แบ่งองค์ประกอบของระบบ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ปัจจัยนำเข้า 2. กระบวนการ 3. ผลผลิต 4. ข้อมูลป้อนกลับ 5. สภาพแวดล้อม นำมาสร้างเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยข้อมูลที่ได้นำมาจากผลการวิจัยการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ใช้เกณฑ์ตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI^{Modified}

3. ผู้วิจัยนำเสนอร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยนำค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI^{Modified} ที่ได้จากการวิจัยมาเสนอเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ

4. นำร่างรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พร้อมรายละเอียดของรูปแบบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ

ผลการวิจัยในขั้นนี้ ทำให้ได้ร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนที่พร้อมสำหรับการนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและ

ความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมิน

รูปแบบ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบ และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ โดยมีลำดับขั้นในการสร้างแบบประเมิน ดังนี้

ก) ผู้วิจัยจัดทำร่างเป็นแบบประเมินรูปแบบ และรายการข้อคำถามตามจำนวนองค์ประกอบในรูปแบบ

ข) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้าง

ค) ปรับปรุงและจัดทำแบบประเมินรูปแบบฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบ

การวิจัยในขั้นนี้ เป็นการนำข้อมูลความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ /ผู้เชี่ยวชาญ มาทำการปรับปรุงรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน แล้วเสนอเป็นรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง IOC (index of item objective congruence) สำหรับข้อคำถามในร่างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน

2. การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)

3. การวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็น ใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่างและเป็นสูตรที่ นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2542) ได้ปรับปรุงสูตรการคำนวณมาจากค่าดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับโดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบันแล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า PNI_{Modified} โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินการในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากดังนี้ 1) ด้านหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.16) 2) หลักการบริหารตนเอง (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.06) 3) หลักการพัฒนาทั้งระบบ (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.02) 4) หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (ค่าเฉลี่ย S.D. = 3.94) 5) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย S.D. = 3.93) และ 6) หลักการกระจาย

อำนาจ (ค่าเฉลี่ย S.D. = 3.79) ส่วนความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมมีความต้องการที่จะดำเนินการระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด ดังนี้ 1) ด้านหลัก การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.65) 2) หลักการบริหารตนเอง (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.61) 3) หลักการพัฒนาทั้งระบบ (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.59) 4) หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.56) 5) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.54) และ 6) หลักการกระจายอำนาจ (ค่าเฉลี่ย S.D. = 4.52)

ผลการวิจัยค่าความต้องการจำเป็นในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ด้วยค่าดัชนี PNImodified พบว่า มีลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PNImodified = 0.155) 2) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (PNImodified = 0.154) 3) การพัฒนาทั้งระบบ (PNImodified = 0.141) 4) การบริหารตนเอง (PNImodified = 0.135) 5) การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (PNImodified = 0.117) 6) การกระจายอำนาจ (PNImodified = 0.098)

ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพจากเอกสารและแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกลำดับความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนี PNImodified ในแต่ละประเด็น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนดำเนินการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นด้านหลักกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนดำเนินการด้านพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการสูงสุด และโรงเรียนดำเนินการจัดตั้งกองทุนโรงเรียนและมีคณะกรรมการบริหารกองทุนมีค่าเฉลี่ยการ

ดำเนินการต่ำสุด

ความต้องการกระจายอำนาจด้านวิชาการ โรงเรียนเอกชนมีความต้องการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอกับการใช้งาน ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการวิจัยในชั้นเรียน โดยเข้ามามีบทบาทส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ความต้องการกระจายอำนาจด้านงบประมาณ โรงเรียนเอกชนมีความต้องการที่จะตั้งกองทุน เพื่อเป็นกองทุนไว้สำหรับใช้จ่ายเวลาฉุกเฉิน และแจกจ่ายเป็นเงินโบนัสให้กับครูและบุคลากร

ความต้องการกระจายอำนาจด้านบริหารบุคคล โรงเรียนเอกชนมีความต้องการที่จะจัดระบบเครือข่ายทรัพยากรบุคคลเพื่อการจัดการศึกษา เพื่อโรงเรียนจะได้มีเครือข่ายทรัพยากรบุคคลมาช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลนครูได้

ความต้องการกระจายอำนาจด้านบริหารทั่วไป โรงเรียนเอกชนมีความต้องการสร้างระบบฐานข้อมูลทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้ครู ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทางการศึกษาภายในโรงเรียนมาใช้งานได้อย่างสะดวก และทุกคนสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการบริหารตนเอง

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนดำเนินการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการบริหารตนเองอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีความอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการสูงสุด และโรงเรียนดำเนินการกำหนดมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของตนเองมีค่าเฉลี่ยการดำเนินการต่ำสุด

ความต้องการ โรงเรียนเอกชนมีความต้องการให้กระจายอำนาจอย่างแท้จริงการกำหนดมาตรฐานอาคารสถานที่ ยังมีระเบียบกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการกำหนดขนาดของห้องเรียน อาคารเรียน

และอาคารประกอบ โรงเรียนจึงมีความต้องการที่จะให้มีการแก้ไขระเบียบกฎหมายที่จะเปิดโอกาสให้โรงเรียนได้บริหารตนเองได้อย่างแท้จริง ภายใต้ตราสารจัดตั้งของโรงเรียน และบริหารจัดการโรงเรียนโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

3. หลักการมีส่วนร่วม

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนดำเนินการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยครูและบุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดและตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการสูงสุด และโรงเรียนดำเนินการระดมและสร้างเครือข่ายบุคคลและองค์กรในชุมชน เพื่อการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยดำเนินการต่ำสุด

ความต้องการของโรงเรียนเอกชนมีความต้องการให้เครือข่ายบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายครูโรงเรียนเอกชนใกล้เคียง เครือข่ายผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด และองค์กรในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน ทั้งในส่วนของความร่วมมือร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

4. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนดำเนินการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการสูงสุด และผู้บริหารเป็นผู้ประสานความร่วมมือจากชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการต่ำสุด

ความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องมีบทบาทในการประสานความร่วมมือจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เป็นผู้บริหารสิบทิศ โดยสามารถประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกหน่วยงาน จะทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ที่ดีในการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ได้ เช่น การลดหย่อนภาษีโรงเรียนรวมทั้งทำหน้าที่ประสานประโยชน์ให้กับโรงเรียน

5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนดำเนินการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการพัฒนาทั้งระบบอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับระบบการประเมินคุณภาพภายนอก และโรงเรียนมีแผนพัฒนาสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการสูงสุด และโรงเรียนมีการจัดระบบโครงสร้างภายในโรงเรียนภายในโรงเรียนให้เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันเป็นลำดับขั้น มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการต่ำสุด

ความต้องการ โรงเรียนเอกชนมีความต้องการให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนทั้งระบบ ครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป มีการตรวจสอบโดยผู้ปกครอง คณะกรรมการ

6. หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้

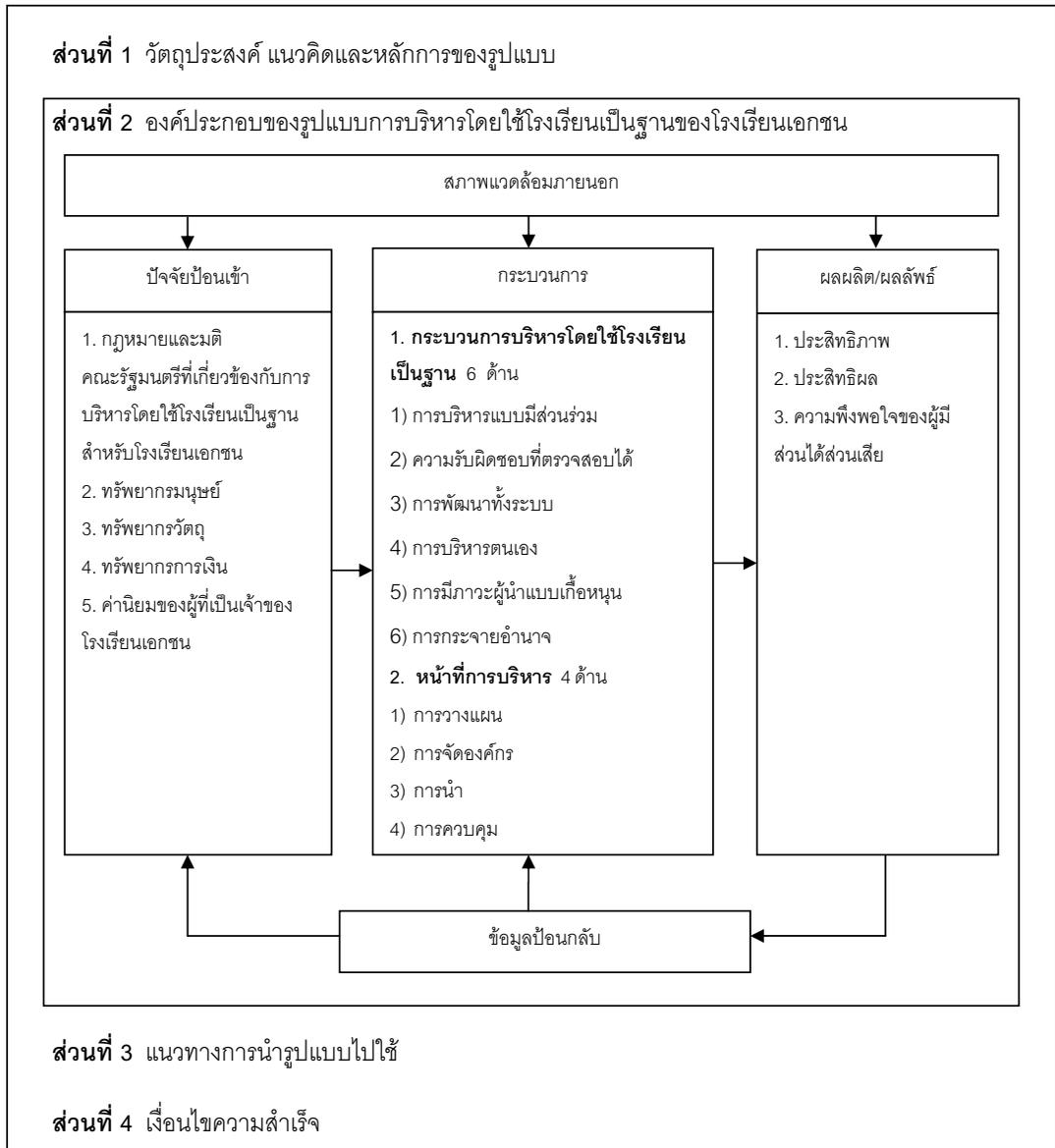
สภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนดำเนินการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบแผนการสอนและบันทึกหลังสอนของครู มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการสูงสุด และโรงเรียนจัดให้มีการตรวจสอบผลการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน และต้นสังกัด มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการต่ำสุด

ความต้องการ ของโรงเรียนเอกชนมีความต้องการให้ตรวจสอบผลการพัฒนาสถานศึกษาด้วยกันโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีระบบการทำพันธะสัญญา ระหว่างโรงเรียน บุคลากรแต่ละฝ่ายและชุมชน ที่เรียกว่า ระบบ PSA (ระบบ PSA : Public Service Agreement)

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนที่ได้ศึกษาวิจัย พบว่าประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ แนวคิด และหลักการ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน

ประกอบด้วย ปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ผลผลิต/ผลลัพธ์ ข้อมูลป้อนกลับ และสภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผู้วิจัยเสนอเป็นแผนภาพรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน(ฉบับสมบูรณ์) ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยได้รูปแบบที่ผ่านการประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการ Focus Group ผู้วิจัยขอเสนอผลการอภิปรายในส่วนขององค์ประกอบของรูปแบบได้ดังนี้

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยนำผล

การศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีนโยบายการบริหารและพัฒนาโรงเรียนสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ หลักการพัฒนาทั้งระบบ หลักการบริหารตนเอง

หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน และหลักการกระจายอำนาจ เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีระบบการบริหารจัดการวิชาการ งบประมาณบุคลากร นวัตกรรม เทคโนโลยี อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีภารกิจกับติดตามและประเมินคุณภาพและมาตรฐานศึกษาจากรัฐ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2546: 49-50) ว่าโรงเรียนเอกชนมีความเป็นอิสระและมีอำนาจในการบริหารอย่างคล่องตัวสูง จุดเด่นของโรงเรียนเอกชน คือ อำนาจในการสั่งการ ในการตัดสินใจของโรงเรียนอยู่ที่ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นทีมบริหารมีอำนาจในการตัดสินใจร้อยเปอร์เซ็นต์ ในส่วนคณะกรรมการบริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องออกระเบียบ ข้อบังคับ ให้ความเห็นชอบ ให้คำแนะนำ รวมทั้งกำกับดูแลติดตามตรวจสอบงานต่างๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารโรงเรียนควรมีประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร มีทักษะการเป็นผู้นำครบ 3 ด้าน คือ ทักษะการคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิค ควรมีวิสัยทัศน์ และการเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหารโรงเรียน มองเห็นภาพรวมทั้งระบบของโรงเรียน รวมทั้งมีเวลาให้กับโรงเรียนในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2547 : 19-20) ที่กล่าวว่าคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีสัมรรถภาพหลายอย่าง ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา ทั้งด้านอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การบริหารวิชาการ และการประกันคุณภาพ ด้านทักษะความสามารถในการดำเนินงานร่วมกันกับโรงเรียนในเรื่องการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ การวางแผนบริหารโรงเรียน และการประเมินแผนและโครงการของโรงเรียน และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นกรรมการ

คือ มีความสนใจใฝ่รู้ ยอมรับหลักการและความคิดเห็นผู้อื่น มีเวลาและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ได้แก่

1. กระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่ามีการสร้างเครือข่ายบุคคลและองค์กรในชุมชน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี **ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้** พบว่าโรงเรียนมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโรงเรียนร่วมกันระหว่างบ้าน ชุมชนและต้นสังกัด ไม่ใช่คณะกรรมการจะเป็นผู้ตรวจสอบอย่างเดียว แต่ควรมีระบบตรวจสอบที่เรียกว่า ระบบ PSA (Public Service Agreement) เป็นการทำพันธะสัญญาระหว่างโรงเรียน บุคลากรแต่ละฝ่าย และชุมชน โรงเรียนเอกชนจะมีการตรวจสอบโดยผู้ปกครองเป็นสำคัญ รวมทั้งผู้แข่งขันของโรงเรียนด้วย **การพัฒนาทั้งระบบ** พบว่า โรงเรียนจะต้องมีการพัฒนา ณ หน่วยงาน (Workplace) ซึ่งก็คือพัฒนา ณ โรงเรียน พัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการหมุนเวียนเปลี่ยนงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบ มีผู้รับผิดชอบเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงาน มีตัวชี้วัดความสำเร็จ นอกจากนี้ยังมีฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามเพื่อเรียนรู้ทั้งระบบ และมีการผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม **การบริหารตนเอง** พบว่ามีการบริหารจัดการด้วยตนเอง ทั้งด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ การเงิน การจัดทำหลักสูตร แบบทดสอบ ประเมินผล วัดผล กำกับติดตามพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งมีการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานในการทำงาน **การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน** พบว่า

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับชุมชนกับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เป็นนักประสานสืบทอด ส่งเสริมให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่าย

การกระจายอำนาจ การกระจายอำนาจด้านวิชาการพบว่า ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอกับการใช้งาน และครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อ เป็นอย่างดี มีการวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยความร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอก จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน มีการนิเทศติดตามพัฒนาคุณภาพการสอนโดยคณะกรรมการกระจายอำนาจด้านงบประมาณ พบว่า ควรมีการจัดตั้งกองทุนโรงเรียนและมีคณะกรรมการการบริหารกองทุนเพื่อเป็นกองทุนไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และเป็นเงินสนับสนุนส่งเสริมขวัญกำลังใจครู มีการจัดหารายได้จากการบริหารสถานศึกษารวมทั้งมีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกระจายอำนาจด้านบุคลากรพบว่า ควรมีการจัดระบบเครือข่ายทรัพยากรบุคคลโดยเขตพื้นที่การศึกษาต้องเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานโรงเรียนพื้นที่ ให้มีการรวมกลุ่มกัน มีการสร้างเครือข่ายโรงเรียนเอกชนเพื่อช่วยเหลือกัน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีการสร้างแรงจูงใจให้ปฏิบัติงานตามเป้าหมายของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจด้านบริหารทั่วไป พบว่า ควรมีการสร้างระบบฐานข้อมูลทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนการสอน และต้องส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับหลักสูตรและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา กระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่กล่าวมานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมุทร ชำนาญ (2546 : 131-133) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ 2) ด้านการบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการหาแนวทางแก้ไขปัญหการเรียนรู้ของนักเรียน 3) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การพัฒนาบุคคล การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน 4) ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การกำหนดแผนงานและงบประมาณของโรงเรียน การรายงานผลการดำเนินงาน การจัดซื้อ จัดจ้างในโรงเรียน 5) ด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน การกำหนดนโยบายของโรงเรียน และการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pushpanadham, K. and Khirwadkar, Anjali. (2003 : 38-39) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำมืออาชีพสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในบริบทของประเทศอินเดีย ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำมืออาชีพสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 7 ประการ คือ 1) การพัฒนาตนเองสำหรับการบริหารจัดการศึกษา 2) หลักการบริหารจัดการศึกษา 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารจัดการหลักสูตรและทรัพยากร 5) การบริหารจัดการงบประมาณ 6) การกำกับติดตามประสิทธิผลของโรงเรียน และ 7) การบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี

2. หน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย 1) **การวางแผน** ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางในการทำงานของโรงเรียน จึงควรมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้ได้แผนที่ครอบคลุมภารกิจและบทบาทหน้าที่ของผู้ที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน สามารถนำไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง และมีประสิทธิภาพ 2) **การจัดองค์กร** โรงเรียนต้องจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชน และกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนตาม

โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชน ให้เหมาะสมกับภาระงานของโรงเรียน 3) **การนำ** นำหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนมาเป็นหลักในการปฏิบัติ ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างในการนำทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ มนุษย์สัมพันธ์ และเทคนิควิธีการต่างๆ จัดหาปัจจัยเกื้อหนุนที่จะช่วยส่งเสริมให้ครูมีแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ เน้นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 4) **การควบคุมคุณภาพ** เป็นการควบคุมคุณภาพโดยใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่เป็นการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกที่ทุกโรงเรียนใช้ควบคุมคุณภาพของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่โรงเรียนตั้งไว้ โดยผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ดิเรก วรรณเศียร (2545 : 13-15) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบเบื้องต้น (Introduction) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คุณลักษณะโรงเรียน หลักการบริหาร เงื่อนไขและวิธีการใช้รูปแบบ 2) องค์ประกอบด้านการวางแผน (Planning) ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์การจัดโครงสร้างงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี 3) องค์ประกอบด้านการจัดองค์การ (Organizing) ได้แก่ การจัดโครงสร้างองค์กรและแผนภูมิการบริหาร การจัดเป้าหมายของโรงเรียน การจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา และการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 4) องค์ประกอบด้านการนำ (Leading) ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารการบริหารโดยองค์คณะบุคคล การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการจัดการความขัดแย้ง 5) องค์ประกอบด้านการควบคุม (Controlling) ได้แก่

การประกันคุณภาพและการจัดระบบการควบคุมภายใน 6) องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดระบบการจัดการสารสนเทศทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนควรนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

2) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนควรศึกษาทำความเข้าใจและวางแผนร่วมกันในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ไปทดลองใช้เพื่อสรุปผลที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลของการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

ดิเรก วรรณเศียร. (2545). **การพัฒนาแบบจำลองสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธีระ รุญเจริญ. (2547). รายงานการวิจัย เรื่องสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สมุทรา ชำนาญ. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2551). พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาเอกชน. วันที่ค้นข้อมูล 27 ตุลาคม 2556 เข้าถึงได้จาก <http://www.kamsondeede.com/school/index.php/chapter-002/48-2008-12-12-12-42-47/104-1-?format=pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ข้อมูลสถิติและตัวชี้วัดด้านการศึกษา. วันที่ค้นข้อมูล 30 ตุลาคม 2556 เข้าถึงได้จาก <http://stat-ed.onecapps.org/StatDetail.aspx?MenuID=9&SubID=2&MainID=1>
- Cronbach, Lee. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper & Row Publishers.
- Pushpanadham, K. and Khirwadkar, Anjali. (2003). *Professional Leadership for School Based Management: Indian Context Where do we stand?*. The Third International Forum on Education Reform: School-Based Management. Office of the Education Council, Bangkok.